

คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (lean
management) การประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสีย
ในห้องปฏิบัติการ

จัดทำโดย

นายสมชาย หลวงสนาม

ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	Lean management /การลดขั้นตอน Lean การประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ ☒ ขั้นตอนใหม่ ☐ ปรับปรุง	จัดทำโดย นายสมชาย หลวงสนาม ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2568
--	---	--

ที่มาและเหตุผล

การใช้บริการห้องปฏิบัติการภายในคณะเภสัชศาสตร์ ประกอบด้วย การเรียนการสอน การทำวิจัย การบริการวิชาการ การเยี่ยมชม การศึกษาดูงาน รวมถึงพนักงานทำความสะอาด และช่างซ่อมบำรุง จะเห็นได้ว่า มีผู้เกี่ยวข้องในการใช้ห้องปฏิบัติการจำนวนมาก ดังนั้น ห้องปฏิบัติการจึงจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ทั้งทางกายภาพ และความปลอดภัยที่เหมาะสม การปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ เช่น การเรียนการสอน การทำวิจัย จะมีของเสียที่เกิดจากการทำกิจกรรมหลากหลายประเภท ผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการจึงต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ยังต้องมีระบบการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ ผู้ปฏิบัติงานได้นำระบบการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (lean management) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ โดยการออกแบบและจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงผ่านระบบ QR code และ google form เพื่อให้ผู้ใช้บริการห้องปฏิบัติการสามารถประเมินความเสี่ยงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ลดการซ้ำซ้อน และลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่ในการสรุป และรวบรวมข้อมูลสามารถทำงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นระบบ สามารถทำงานได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดระยะเวลา และขั้นตอนการปฏิบัติงาน
2. เพื่อลดต้นทุนและประหยัดทรัพยากรในการปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์สาเหตุและปัญหาที่พบ

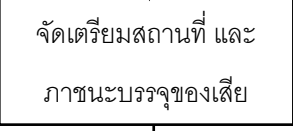
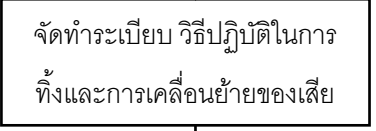
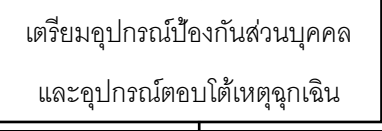
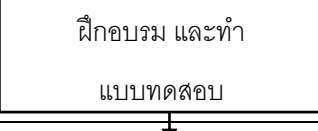
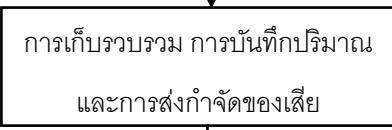
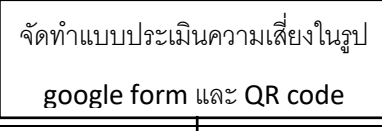
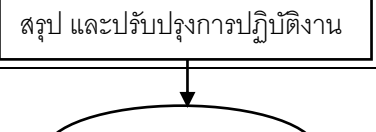
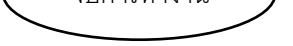
1. การประเมินความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการมีขั้นตอน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่นานเกินไป
2. การปฏิบัติงานมีความซ้ำซ้อน และสิ้นเปลืองทรัพยากรจำนวนมาก เช่น กระดาษ หมึกพิมพ์ พลังงาน สถานที่จัดเก็บเอกสาร เป็นต้น
3. ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ใช้บริการไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควรในการจัดทำเอกสารประเมินความเสี่ยง

กระบวนการปรับปรุง/วิธีการแก้ไข

1. การประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ รูปแบบเดิม

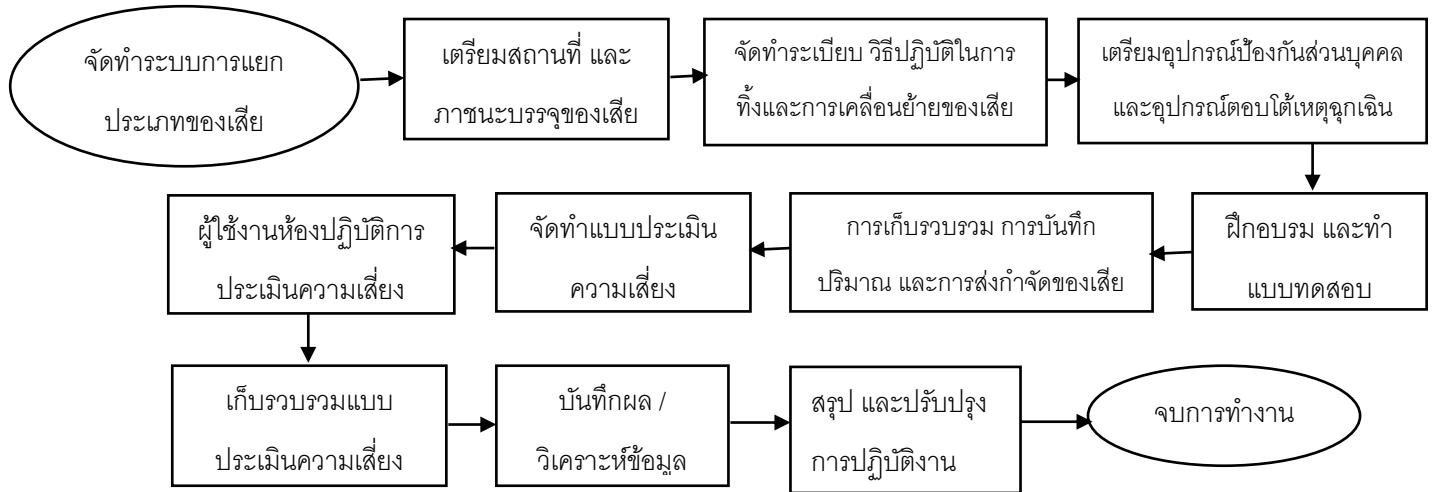
ลำดับ	ผังขั้นตอนการปฏิบัติงานเดิม	รายละเอียดการปฏิบัติงาน
1		นักวิทยาศาสตร์ จัดทำระบบการแยกประเภทของเสียในห้องปฏิบัติการ ให้ครบถ้วน และครอบคลุมการใช้งานห้องปฏิบัติการแต่ละประเภท
2		นักวิทยาศาสตร์ จัดเตรียมสถานที่สำหรับวางภาชนะบรรจุของเสีย รวมทั้งเตรียมภาชนะบรรจุของเสียที่เหมาะสม และติดป้ายบอกรหัสและประเภทของเสียแต่ละชนิดให้ชัดเจน
3		นักวิทยาศาสตร์ จัดทำระเบียบ วิธีปฏิบัติในการทิ้งของเสียและการเคลื่อนย้ายของเสียในห้องปฏิบัติการเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาและปฏิบัติตาม
4		นักวิทยาศาสตร์ จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล อุปกรณ์สำหรับตอบโต้เหตุฉุกเฉิน อุปกรณ์สำหรับการเคลื่อนย้ายของเสีย ให้เพียงพอต่อการใช้งานในห้องปฏิบัติการ
5		นักวิทยาศาสตร์ ทำการฝึกอบรม และทำแบบทดสอบ ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้งานห้องปฏิบัติการ
6		นักวิทยาศาสตร์ เก็บรวบรวมของเสียแต่ละประเภท บันทึกปริมาณของเสีย รวมทั้งรวบรวมเพื่อส่งกำจัดอย่างถูกวิธี
7		นักวิทยาศาสตร์ ออกแบบ และจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ
8		แจกแบบประเมินของเสียที่จัดทำขึ้นให้แก่ผู้ใช้บริการ เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ
9		นักวิทยาศาสตร์ เก็บรวบรวมเอกสารการประเมินความเสี่ยง
10		นักวิทยาศาสตร์ บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเสี่ยงในด้านต่างๆ
11		สรุปข้อมูล และวิเคราะห์หาข้อบกพร่องในการจัดการความเสี่ยง เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
12		จบการปฏิบัติงาน

2. การประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการที่มีการจัดการด้วยระบบ ลีน (lean management)

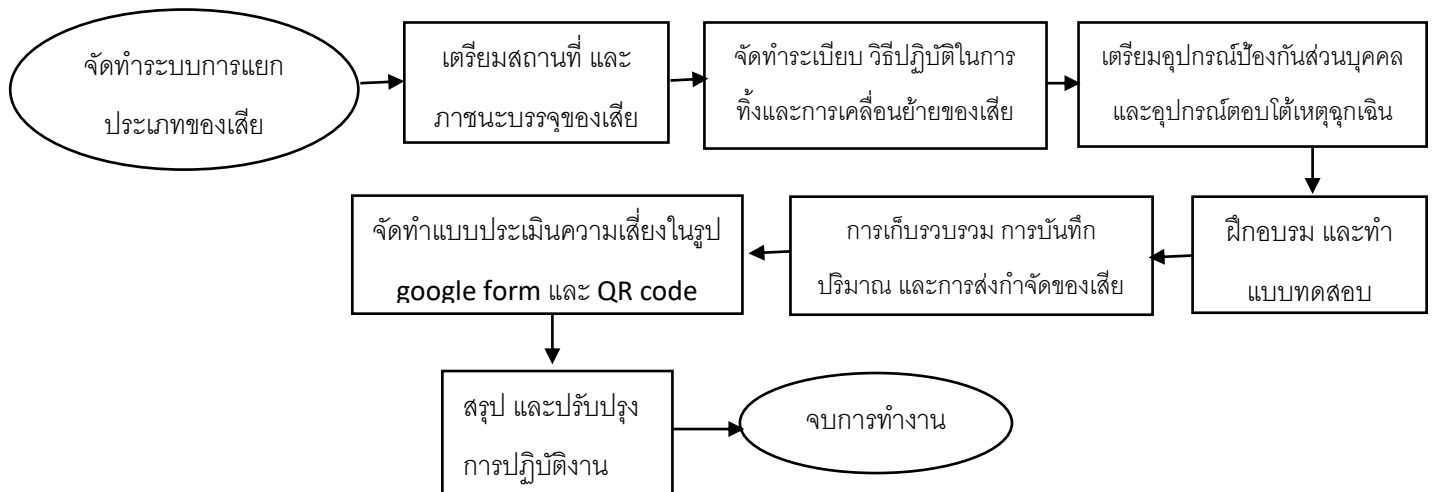
ลำดับ	ผังขั้นตอนการปฏิบัติงานเดิม	รายละเอียดการปฏิบัติงาน
1		นักวิทยาศาสตร์ จัดทำระบบการแยกประเภทของเสียในห้องปฏิบัติการให้ครบถ้วนและครอบคลุมการใช้งานห้องปฏิบัติการแต่ละประเภท
2		นักวิทยาศาสตร์ จัดเตรียมสถานที่สำหรับวางภาชนะบรรจุของเสีย รวมทั้งเตรียมภาชนะบรรจุของเสียที่เหมาะสม และติดป้ายบอกรหัสและประเภทของเสียแต่ละชนิดให้ชัดเจน
3		นักวิทยาศาสตร์ จัดทำระเบียบ วิธีปฏิบัติในการทิ้งของเสียและการเคลื่อนย้ายของเสียในห้องปฏิบัติการเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาและปฏิบัติตาม
4		นักวิทยาศาสตร์ จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล อุปกรณ์สำหรับตอบโต้เหตุฉุกเฉิน อุปกรณ์สำหรับการเคลื่อนย้ายของเสีย ให้เพียงพอต่อการใช้งานในห้องปฏิบัติการ
5		นักวิทยาศาสตร์ ทำการฝึกอบรม และทำแบบทดสอบ ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้งานห้องปฏิบัติการ
6		นักวิทยาศาสตร์ เก็บรวบรวมของเสียแต่ละประเภท บันทึกปริมาณของเสีย รวมทั้งรวบรวมเพื่อส่งกำจัดอย่างถูกวิธี
7		นักวิทยาศาสตร์ จัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในรูปแบบ google form และจัดทำ QR code สำหรับให้ผู้ใช้บริการสแกนเพื่อประเมินความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการได้อย่างสะดวก
8		สรุปข้อมูล และวิเคราะห์หาข้อบกพร่องในการจัดการความเสี่ยง เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
9		จบการปฏิบัติงาน

เปรียบเทียบแผนผังกระบวนการประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการรูปแบบเดิม และรูปแบบที่มีการจัดการด้วยระบบ ลีน (lean management)

1. การประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการรูปแบบเดิม

2. การประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการในรูปแบบที่มีการจัดการด้วยระบบ ลีน

แผนการดำเนินโครงการ

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเสี่ยงในห้องปฏิบัติการในเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ของทุกปี

ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

1. สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้
2. ลดระยะเวลา และลดการใช้ทรัพยากร
3. ลดความซ้ำซ้อน และผู้ให้บริการมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน

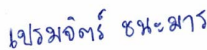
ประโยชน์การดำเนินโครงการ

เปรียบเทียบประสิทธิภาพการประเมินความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการรูปแบบเดิม และการจัดการด้วยระบบ ลีน (lean management)

การประเมินประสิทธิภาพงาน	การประเมินความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียในรูปแบบเดิม	การประเมินความเสี่ยงด้านการจัดการของเสียที่ผ่านการจัดการด้วยระบบ ลีน	ผลต่างของประสิทธิภาพงาน
ขั้นตอนการทำงาน	12	9	ลดขั้นตอนการทำงาน 3 ขั้นตอน
ระยะเวลาในการประเมินความเสี่ยง การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกผล และสรุปผลข้อมูล	3 ชั่วโมง	10 นาที (สามารถจัดทำข้อมูลสรุปผลการประเมินความเสี่ยงได้จาก google form)	ลดระยะเวลาการทำงาน 2 ชั่วโมง 50 นาที
ลดการทำงานซ้ำซ้อน	ทำสำเนาเอกสารประเมินความเสี่ยงทุกปี	ไม่ต้องทำสำเนาเอกสาร สามารถประเมินความเสี่ยงแบบออนไลน์ โดยส่ง QR code ให้ผู้ให้บริการประเมินในสถานที่ใดก็ได้	ลดการทำงานซ้ำซ้อน
ลดการใช้ทรัพยากร	- ใช้กระดาษในการทำสำเนา - หมึกพิมพ์ - พลังงานไฟฟ้า - สถานที่จัดเก็บเอกสาร - การทำลายเอกสาร - การกำจัดเอกสารอย่างถูกวิธี - อาจเป็นที่อยู่ หรืออาหารของปลวก แมลง ทำให้ต้องเสียค่ากำจัดแมลง - เป็นเชื้อเพลิง กรณีเกิดเพลิงไหม้	ใช้ระบบการทำงานแบบออนไลน์ และสำรองข้อมูลแบบออนไลน์ในแห่งเก็บที่ปลอดภัย	ลดการใช้กระดาษ หมึกพิมพ์ พลังงานไฟฟ้า และปัญหา/ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ตามมาจากการเก็บเอกสาร

โอกาสพัฒนาในครั้งต่อไป

นำผลการประเมินความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการของเสียในห้องปฏิบัติการ จากผู้ให้บริการมาเป็นข้อมูลในการจัดการด้านความเสี่ยงที่มีโอกาสและผลกระทบสูง มากำหนดกิจกรรมการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ในการประเมิน จะมีช่องข้อเสนอแนะให้ผู้ให้บริการสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านต่างๆ ได้อย่างอิสระ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ตรวจสอบข้อมูลแล้ว (นายสมชาย หลวงสนาม หัวหน้างานบริการการศึกษา วันที่.....	ตรวจสอบข้อมูลแล้ว (นางสาวเปรมจิตร์ ชนะมาร) ผู้อำนวยการสำนักงานคณบดี วันที่....26 มิถุนายน 2568.....
---	---